

Az E. M. E. orvostudományi szakosztályának jelentése.

Szakosztályunk ez évi működése, éppúgy, mint az előbbi éveké, mondhatni teljesen szaküléseinkre szorítkozik, bár az egyesület vándorgyűlésein, valamint a népszerű ismeretterjesztő ülésein is kivette részét szakosztályunk, tagjainak előadásai által. Az üléseinken kifejtett tudományos munkálkodás, s az e munkálkodásban résztvevők száma oly örvendetesen fokozódó haladást mutat, hogy szinte meglepő a munkából résztvevők nagy száma. Ez állítás igazolására legyen szabad felemlítenem, hogy 76 helybeli tagunk közül 11 intézet s így személyre számítva csak 65 Kolozsvárt tartozkodó tagja van szakosztályunknak, már pedig a dolog természetéből folyóan szaküléseinken ritka kivétellel csak e tagok dolgozatai szerepelnek s mégis 39 azoknak a száma, a kik tudományos munkálkodással részt vesznek üléseinken, a mi az összes tagok 60°/_o-át teszi ki.

Az üléseink iránti érdeklődés, üléseink jegyzőkönyvi kivonatainak közzététele alig hagynak kívánni valót, mert hiszen úgy az orvosi hetilap és Budapesti Orvosi Újság, valamint a Pester medicinische chirurgische Presse idejében közli azokat. Megtettük a lépéseket arra vonatkozólag, hogy a dr. György Tibor szerkesztésében, a Magyar Orvosi Archivum mellékletéül megjelenő „Magyar Orvosi Irodalom“ is kiterjeszkedjék a kiadványainkban megjelenő közleményekre, a mi által munkálkodásunknak szélesebb körben való megismerését hittük elérni. Sajnálattal kell azonban jelentenem, hogy e szakirodalmunkat ismertető összeállítás, legalább egy ideig, pénzhiány miatt nem fog megjelenni.

Ez év folyamán megjelent kiadványainkra vonatkozólag van szerencsém jelenteni, hogy az 1911. évi 30-ik füzet 30 oldal magyar és 10 oldal Revue terjedelemben jelent meg s dr. Issekutz Béla egy eredeti közleményét és az 1911. okt. 14-én, okt. 21-én, okt. 28-án, november 11-én, nov. 18-án, nov. 25-én, december 2-án és decz. 9-én tartott szakülések jegyzőkönyvi kivonatait tartalmazza.

Az 1912. évre szóló füzetek közül eddig az I-ső és II-ik füzet jelent meg 180 oldal magyar és 30 oldal Revue terjedelemben. Az első füzetben dr. Kenyeres Baláznak, dr. Szabó Józsefnek, dr. Deák Istvánnak, dr. Demeter Györgynek és dr. Hanasiewitz Oszkárnak egy-egy eredeti dolgozata jelent meg. Hozza e füzet az 1912. évi januárius 27-én, febr. 3-án, febr. 10-én, febr. 17-én, márczius 2-án, márczius 9-én, márczius 16-án, márczius 23-án tartott üléseink jegyzőkönyveit. E füzetben 4 szövegek közötti rajzot is találunk.

Az 1912. évi II-ik füzet magyar részét dr. Davida Jenőnek egy 90 oldalra terjedő eredeti közleménye tölti ki, a melyhez még több táblázatos melléklet is csatolva van. Ez értekezésem kívül e

fűzetben kapjuk még az 1912. évi ápr. 20-án, ápr. 27-én, május 4-én, május 11-én, május 18-án, június 1-én tartott szakülések jegyzőkönyveit.

Az 1912. évre szóló III. fűzet is nonsokára meg fog jelenni. E fűzetben dr. Issekutz Bélának két, dr. Kiss Ferencznek és dr. Zacher Pálnak 1—1 eredeti közleménye, valamint az októbertől tartott szakülések jegyzőkönyvi kivonatai közöltetnek összesen 96 oldal terjedelemben.

Szakosztályunknak az 1912. évben 135 tagja volt, ebből 76 helybeli és 59 vidéki. Ez év folyamán 8 helybeli tag, névszerint Austerlitz Vilmos, Ács Sándor, Deák István, Gámán Béla, Hirsch Hugó, Krausz Béla, Muszka Péter és Schmeisz Ferdinánd költözött el városunkból és lett vidéki taggá. A mint a felsorolt nevek mutatják, távozásuk érzékeny veszteség szakosztályunkra, mert köztük több lelkes és a munkában résztvevő tagot veszítettünk el még akkor is, ha megmaradnak szakosztályunk kötelékében. Még súlyosabb veszteség érte szakosztályunkat dr. Anka Aurél választmányi tagunk elhunytával, a miről e helyen is mély részvéttel és igazi fájdalommal emlékezünk meg.

A lefolyt szakosztályi év üléseinek anyaga sem a tudományos színvonal tekintetében, sem az ülések tárgysorozatának változosságában nem hagynak kívánni valót, az üléseink iránti érdeklődés pedig hovatovább mind nagyobb és nagyobb lesz.

1912-ben 24 szakülést tartottunk s ez üléseken 39-en vesznek részt a tudományos munkásságban 30 önálló dolgozattal, 31 betegbemutatással s 17 résztint makroszkopiosus, résztint mikroszkopiosus készítmény bemutatásával. A szakülések munkásságában ez évben résztvettek: dr. Ács Nagy István, dr. Apáthy István, dr. Benedek László, dr. Büchler Dezső, dr. Davida Jenő, dr. Deák István, dr. Demeter György, dr. Elfer Aladár, dr. Géber János, dr. Gergely Endre, dr. Goldmann Árpád, dr. Hanasiewicz Oszkár, dr. Hatiegán Gyula, dr. Hevesi Imre, dr. Imre József, dr. Issekutz Béla, dr. Kappel Izidor, dr. Kenyeres Balázs, Kis Ferencz, dr. Konrádi Dániel, dr. Kopár Gerő, dr. Krenrich János, dr. Makara Lajos, dr. Marity Miklós, dr. Marschalkó Tamás, dr. Mátyás Jenő, dr. Mátyás Mátyás, dr. Nagy Samú, dr. Perl Ottó, dr. Purjesz Béla, dr. Steiner Pál, dr. Szabó József, dr. Veress Ferencz, dr. Veress Géza, dr. Veszprémi Dezső, dr. Vidakovich Kamil s dr. Zacher Pál

Szaküléseink tárgysorozata részletezve a következő volt:

1. szakülés 1912 januárius 27-én.

1. Dr. Konrádi Dániel bemutatja a kolozsvári vízvezeték vizéből kitenyészett typhus és paratyphus B baktériumokat. Kolozsvárt 1911. év végén ugyanis nagyszámú typhus megbetegedés jelentkezett az alsóvárosban, melynek oka a vízvezeték azon részének typhusbacillusokkal való megfertőzötése volt, mint ezt előadó a bakterium kimutatásával igazolta. A typhus mellett paratyphus

B baktériumot is talált úgy a vízben, mint a tanítók házában használt tejben is. A járvány kiindulási pontjául a nagy kaszárnnyát tartja. A csőhálózat ezen részének híg kénsavval való kiöblítése után a járvány azonnal megszűnt.

II. szakülés 1912 februárius 3-án.

1. Dr. Kenyeres Balázs: A Röntgen-sugarakkal készített fényképfelvételeken mutatkozó hibák kiküszöbölésére szolgáló, egy általa konstruált olyan eszközt mutat be, melynek segítségével az idegen testek alakját, nagyságát és helyzetét pontosan meg lehet határozni s a különböző testek árnyékának zavaró egybeesését korlátozni lehet.

2. Dr. Büchler Dezső: Rákos betegség miatt kiírtott terhes méh ritka esetéről referál. Aránylag ritka eset, hogy rák és terhesség együtt forduljanak elő, mivel a rák inkább abban a kórban jelentkezik, a mikor a fertilitas már megszűnt.

III. szakülés 1912 februárius 10-én.

Dr. Imre József: Adatok az alkalmazkodás tanához címen tartott előadásban ismerteti az alkalmazkodás művelésére vonatkozó ma érvényes fölfogást és az az ellen több bűvártól támasztott kifogást. Saját vizsgálataiból pedig azon tapasztalatot szűri le, hogy az alkalmazkodás értéke igen tág határok közt lehet normális s e miatt valamely egyén korát az alkalmazkodás értékéből meghatározni nem lehet.

IV. szakülés 1912 februárius 17-én.

Dr. Zacher Pál: Idegen testeknek a légútakba jutásához csatlakozó bonczolástani elváltozások néhány példáját demonstrálja egy eset kapcsán, a melynél bonczolásnál a baloldali tüdő alsó lebenyéhez vezető főhörgőben egy erősen beékeltszontdarabocskát találtak. E demonstrációval kapcsolatosan bemutat még két hasonló fajta készítményt, melyek egyikénél vascsavar, a másikánál mogyoróhéj került az egyik oldali főhörgőbe.

Dr. Hatiegán Gyula: Két bemutatott betege egyikénél, egy 45 éves kovácsnál valószínűleg traumás okból eredőleg a jobb válltájra helyezett fájdalom, nyelési nehézség és rekedtség az e területet beidegző idegek peripheriás megbetegedése által idéztett elő.

A másik bemutatott betegnél egy subcorticalis jellegű jobboldali agydaganat, féloldali érzési és mozgási kieséseket okozott.

Dr. Demeter György és dr. Hanasiewicz Oszkár: A 7 mm.-es önműködő pisztoly és a 9·8 mm.-es szolgálati revolver hatásáról tartanak előadást, számos átlőtt csont bemutatásával.

V. szakülés 1912 márczius 2-án.

Dr. Szabó József egy beteget mutat be, kinél a patellaris reflex, az izomsorvadásos tábes dorsalis előrehaladott stádiumában ismét megjelent.

Dr. Apáthy István: A csontok rostos szerkezetéről tart előadást, csontkészítmények bemutatásával kapcsolatosan.

Dr. Vidákovich Kamill a felkarcsont bütökefeletti töréseinek egyszerűbb kezelési módját mutatja be, a felkarra és könyökre alkalmazható kettős nyújtókacs segítségével.

Dr. Goldmann Árpád: Ulcus molle serpiginosum és erythema multiforme exudativum egy-egy esetét mutatja be.

VI. szakülés 1912 márczius 9-én.

Dr. Kopár Gerő: Egy 81 éves emberen fellépett idült ezüst-mérgezési esetet mutat be, ki 40 éven át 50⁰/o-os argentum nitricum oldatot használt ecsetelő szerül.

Dr. Veress Géza a következő 6 esetet mutatja be:

1. Nagyfokú hypertrophiás papulák egy 9 éves gyermek nyelvén, a hol a bántalom egy súlyos interstitialis glossitis képét utánozza.

2. Szép circinner papulák egy 22 éves lányon s ugyane betegen papulo crustosus exanthemák is léptek fel.

3. Extragenitális infectio egy 15 éves lányon, a felsőajk sclerosisa képében.

4. Egy 20 éves leánynál igazi mikropapulák exanthemát mutat be, mely ideális esete egy lichen siphiliticumnak.

5. Az egyik szemet tönkretévő, a másik szemnek ectropiumát okozó, elhanyagolt, tertiaer siphilis-esetet mutat be, a hol a lues nagy destructiókat és kiterjedt hegedéseket okozott.

6. Egy veleszületett syphilis érdekes esetét demonstrálja 14 hónapos gyereken s ezzel kapcsolatosan a heredosophilis kérdésének mai állását ismerteti.

Dr. Demeter György és dr. Hanasiewitz Oszkár a 7 mm.-es önműködő ismétlő pisztoly és a 9·8 mm.-es szolgálati revolver hatásáról czímen második előadásukat tartják meg.

VII. szakülés 1912 márczius 16-án.

Dr. Hevesi Imre: Egy 8 éves fiúgyermek jobb csipőizületében trauma, lóbtünetek és előző gümös coxitis gyanúja nélkül fellépett, osteoarthritis deformans coxae képének megfelelő elváltozásokat mutat be, a mi ily fiatal korban igen ritkán észlelhető.

Dr. Deák István: Egy 34 éves beteget mutat be, kinél acut (apoplexias) bulbaris paralysis, keresztezett hemanesthesiával áll fönn.

Dr. Hatiegan Gyula: Egy nőbeteget mutat be, kinél a cholecystitis, choleangitis, coli bacillosis alapján áll fönn.

Dr. Kappel Izidor és dr. Purjesz Béla: Adatok az emberi vérsavó törésindexének változásához a különböző fertőző betegségekben címen, tartanak előadást.

VIII. szakülés 1912 márczius 23-án.

Dr. Marschalkó Tamás és dr. Veszprémi Dezső: Klinikai és kísérletes vizsgálatok a salvarsan halálra vonatkozólag, címen az 1912 április havában Rómában tartott VII. nemzetközi dermatologiai congressuson fölolvastott dolgozatukról referálnak.

IX. szakülés 1912 április 20-án.

Dr. Davida Jenő: Vizsgálatok a koponyavarratok és synchondrosok csontosodásáról címen tart előadást.

X. szakülés 1912 április 27-én.

Dr. Deák István és dr. Benedek László: Differentiák a paralyticusok és praecoxosok vérsavói között, immun haemolysin productio kiváltása szempontjából, címen tartanak előadást.

XI. szakülés 1912 május 4-én.

Dr. Makara Lajos: Egy beteget mutat be, a kinél az elhalt vékonybél kimetszése után bélszűkület lépett fel s a műtétnél használt Murphi-gombot 3 és $\frac{1}{2}$ év mulva távollította el, a szűkület kimetszésével és gyökeres sérvműtéttel kapcsolatosan.

Dr. Davida Jenő: Vizsgálatok a koponyavarratok és synchondrosok csontosodásáról címen második előadását tartja meg.

Dr. Vidákovics Kamill a koponyába jutott idegen testek helyének meghatározására szolgáló eljárását ismerteti. Eljárásának alapja azon stereometriai tantétel, hogy a térben levő valamely pont helyét 3 síkhoz, két egymásra merőleges vetítés alapján meg lehet állapítani.

XII. szakülés 1912 május 11-én.

Dr. Marschalkó Tamás: A bemutatott neosalvarsannal kezelt syphilis-esetekkel kapcsolatosan azon tapasztalatáról referál, hogy a neosalvarsannak meg van a gyógyító hatása épügy, mint a salvarsannak s kiemeli az előlőtt való azon előnyeit, hogy a neosalvarsan kevésbé mérges, alkalmazása egyszerűbb, könnyebb s ennél nem fordulnak elő azok a kellemetlen mellékhatások, a melyek a salvarsan helytelen oldásából, hiányos alkalizálásából keletkeznek.

Dr. Máriy Miklós: A rögzítő felület és a metszet egymáshoz való távolságának befolyása a füstetőségre címen tart előadást, methylenkével festett gerinczvelő metszetek bemutatásával kapcsolatosan.

Dr. Mátyás Jenő: Lócsont és embercsont czímen értekezik, készítmények bemutatásával.

Dr. Purjesz Béla és dr. Perl Ottó: A typhus-bacillusok kimutathatósága a szájürből hastyphus eseteiben czímű előadásukban azon pozitív eredményt adó vizsgálataikról számolnak be, melyekben a tonsilláról és fogakról vett váladékból úgy lázas typhus-betegeknél, mint a láz megszűnte után 8 hét múlva is sikerült typhus-bacillusokat kitenyésztieniök.

XIII. szakülés 1912 május 18.

Dr. Ács Nagy István: A köpetfehérnye tartalmának gyakorlati értéke a légzőszervi megbetegedések, főleg a tuberculosis kórjelzésében czímű előadásában azon végső eredményre jut, hogy a köpet fehérje tartalmának ismerete a légzőszervi megbetegedések kórjelzésében gyakorlatilag nem értékesíthető.

XIV. szakülés 1912 július 1.

Dr. Veress Ferencz: A kankókezelésről és annak gyakoribb hibáiról czímen tart előadást.

XV. szakülés 1912 október 5-én.

Dr. Konrádi Dániel: Typhus-bacillusok a besztercei vízvezeték vizében. Beszterce város gravitatio rendszerű vízvezetékét 1911 november óta vizsgálta előadó és mindig kifogástalanul találta a vizet. 1912 augusztus 12-én typhus és paratyphus B bakteriumokat talált és figyelmeztette a várost a következményekre. A hatóság nem tette meg az ajánlott utasításokat, mert akkor még nem jelentkezett volt megbetegedés, azonban a lapangás leteltével, augusztus második felében 50 typhus-eset fordult elő. De a hatóság ekkor sem hitte el, hogy a vízből származik a veszély és 15 nappal előadó pozitív lelete után egy bécsi tanárral vizsgáltatta meg a vizet, a ki ekkor természetesen nem talált benne typhust s ennek alapján úgy tüntette fel az egész ügyet, mintha nem is lett volna előbb sem.

XVI. szakülés 1912 október 12-én.

Dr. Imre József: A távcsőves pápaszem hasznáról szólva, bemutatja annak nagy jelentőségét egy 17 éves tanulónál. Kiemeli e műszer fontosságát fiatal, haladó közellátóságú egyének sorsára nézve. Megemlíti hátrányképpen a műszer drágaságát is és hogy a látóteret némileg szűkíti.

XVII. szakülés 1912 október 19-én.

Dr. Veres Ferencz és dr. Szabó József: A Karvonen-féle reactio értéke a syphillis és a paralysis progressiva diagnosisában czímen tartanak előadást.

Dr. Mátyás Mátyás: Érdekesebb esetek a szülészet körében
címen, néhány pyelitís gravidarum esetéről referál.

XVIII. szakülés 1912 október 26-án.

Dr. Zacher Pál kórboncztoni készítményt mutat be.

Dr. Krenrich János. A nőgyógyászati klinikán operált három
érdekes esetet mutat be, melyek egyikénél egy ritkán előforduló
elgenyedt intramuralis fibromyoma volt, a másik bemutatott elő-
adás egy graviditás tubaria, a 3-ik pedig a medence üregéből
kiindult echinococcus tömlő esetre vonatkozik.

Dr. Makara Lajos: A gége kiirtásról és a gégenélküli hang-
képzésről tart előadást egy 43 éves beteg bemutatásával, kinél a
beteg tiltakozása miatt csak másodízben végezhetett teljes gégeki-
irtást. A május 11-én végzett műtét utáni suttogó beszéde a beteg-
nek folyton javul s októberre már hangossá válik és álhangkép-
zéssel járó garatbeszéddé alakul át.

XIX. szakülés 1912 november 9-én.

Dr. Büchler Dezső: Gümös adnex tumor operált esetéről
referál a kioperált daganat bemutatásával.

Dr. Gergely Endre: Egy megalorectum^m et megalosigmoideum
kórboncztoni készítményt mutat be s ez esettel kapcsolatosan
ismerteti a Hirschprung-féle betegség két típusát.

XX. szakülés 1912 november 16-án.

Dr. Issekutz Béla: 1-ször. A gyógyszerek synergismussáról
tartott előadásában összefoglalja az eddig talált kísérleti eredmé-
nyeket, felemlíti a gyógyszer-synergismust magyarázó elméleteket
és saját kísérletei alapján rámutat azok tarthatatlanságára.

2-szor. A digitalis csoport anyagainak együttes hatásáról
szólva, kísérletei alapján kimutatja, hogy azok hatása csak össze-
geződik, de fokozódás (synergismus) nem jön létre.

XXI. szakülés 1912 november 23-án.

Dr. Elfer Aladár: A hypophysis infundibularis kivonatának
hatása kóros viszonyok^m mellett, tekintettel a nitrogént tartalmazó
anyagok és ásványi anyagok kiválasztására címen, tart előadást.

XXII. szakülés 1912 november 30-án.

Dr. Benedek László: Szétsugárzó dadogás (dysarthria spas-
tica „irradiativa“) esetet mutat be.

Dr. Imre József: Emlékezés dr. Schulek Vilmos kolozsvári
tanárkodására.

XXIII. szakülés 1912 deczember 7-én.

Dr. Géber János: Nitrogén és kén anyagforgalmi vizsgálatok psoriasis vulgarisnál, czímen ez irányú vizsgálatai eredményét adja elő.

Dr. Kiss Ferencz: Tanulmány a londoni College of surgeons koponya gyűjteményéről.

XXIV. szakülés 1912 deczember 14-én.

Dr. Kenyeres Balázs: A német orvosok és természetvizsgálók Münsterben tartott 84-ik vándorgyűléséről referál, veittek képek bemutatásával.

Dr. Nagy Samu: Adatok a hasnyálmirigy hevenygyulladásának kórismezéséhez, czímen tart előadást.

Dr. Steiner Pál: Az előbbi előadásban említett esetre vonatkozó pancreás necrosis operálásáról referál.

Dr. Zacher Pál: Chorionepithelioma malignum kórbonctani készítményét mutatja be, bő magyarázattal kísérve.

* * *

Szakosztályunk ez év folyamán két választmányi ülést tartott. Ezek egyikének az 1913 januárius 18-ikének tárgyát a közgyűlés előkészítése képezte, az 1912 februárius hó 12-én tartott ülésen pedig választmányunk dr. Erdélyi Pál főtitkárnak az igazgatóválasztmányhoz benyújtott s lényegében következőket tartalmazó indítványát tárgyalta: Határozza el a választmány, hogy az eddigi szakosztályi rendes kiadványok helyett egyetemes érdekű, havonként megjelenő tudományos folyóiratot indít, melyet tagsági illetményképpen arra jogosult tagjainak megküld, továbbá a szakosztályi működés keretében kifejtett tudományos munkálkodás eredményeit és a társban folyó tudományos munka eredményeit külön kiadványokban teszi közzé.

Szakosztályunk úgy határozott, hogy ha dr. Erdélyi Pál főtitkár által javaslatba hozott egyetemleges folyóirat megindítása nem csorbítja meg a szakosztálynak eddig élvezett átalányát, ez esetben az indítvány ellen nem emel kifogást. Választmányunk dr. Davida Leo elnököt kéri fel, hogy mint a szakosztály képviselője ilyen irányban hasson közre a kérdés megoldásánál.

* * *

A mi pedig végre a pénztárunk állását illeti, erre vonatkozólag van szerencsém a következőket jelenteni:

Bevétel 1912. évi E. M. E. átalány	--- -- 2200.— K
Összes kiadás	--- -- 1990.81 K

Van tehát pénztári készletünk 209 K és 19 fillér. E fölösleggel szemben teherként áll még fenn a napokban megjelenő 1912. évre szóló III. füzet költsége.

Jelentésem tudomásulvételét kérve, vagyok a t. közgyűlésnek aláazatos szolgálója

Dr. Jakabházy Zsigmond
szakosztályi titkár.